

# Cuprins

|                                                                                                                                                                                   |             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| <b>Abrevieri.....</b>                                                                                                                                                             | <b>XI</b>   |
| <b>Prefață.....</b>                                                                                                                                                               | <b>XIII</b> |
| <b>Introducere.....</b>                                                                                                                                                           | <b>XV</b>   |
| <b>Titlul I. Normele contravenționale.....</b>                                                                                                                                    | <b>1</b>    |
| <b>Capitolul I. Aspecte introductive.....</b>                                                                                                                                     | <b>1</b>    |
| Secțiunea 1. Evoluția istorică a normelor contravenționale .....                                                                                                                  | 1           |
| Secțiunea a 2-a. Etapele istorice.....                                                                                                                                            | 4           |
| §1. Epoca Antică .....                                                                                                                                                            | 4           |
| §2. Evul Mediu.....                                                                                                                                                               | 14          |
| §3. Evoluția cadrului juridic pe teritoriul românesc .....                                                                                                                        | 22          |
| Secțiunea a 3-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                         | 44          |
| <b>Capitolul II. Tipologia conexității normative .....</b>                                                                                                                        | <b>45</b>   |
| Secțiunea 1. Multivalența normativă.....                                                                                                                                          | 45          |
| §1. Noțiune. Riscul denaturării caracteristicilor statului de drept prin<br>ambiguitatea normativă a procedurii contravenționale.....                                             | 45          |
| §2. Constituționalizarea multilateralismului normativ .....                                                                                                                       | 60          |
| Secțiunea a 2-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                         | 69          |
| <b>Capitolul III. Conexitatea normelor de sorginte substanțială .....</b>                                                                                                         | <b>70</b>   |
| Secțiunea 1. Legătura dintre tipologia normelor contravenționale<br>și a celor de drept penal .....                                                                               | 70          |
| §1. Criterii de distincție între cele două feluri de norme .....                                                                                                                  | 70          |
| 1.1. Elemente de distincție cantitativă.....                                                                                                                                      | 70          |
| 1.2. Criterii de diferențiere calitativă .....                                                                                                                                    | 76          |
| 1.3. Deosebiri de structură juridică .....                                                                                                                                        | 78          |
| §2. Criterii de apreciere a faptei contravenționale ca reprezentând<br>o „acuzatie în materie penală”, în reflectarea jurisprudenței<br>Curții Europene a Drepturilor Omului..... | 80          |
| 2.1. Definirea criteriilor.....                                                                                                                                                   | 80          |
| 2.2. Presumarea naturii juridice a contravenției ca reprezentând o<br>„acuzatie în materie penală” și consecințele sale procedurale.....                                          | 81          |
| 2.3. Riscurile juridice ale modului greșit de aplicare în procedura con-<br>travențională a criteriilor Curții Europene a Drepturilor Omului .....                                | 83          |
| Secțiunea a 2-a. Elemente de corelare între normele contravenționale și<br>dispozițiile administrative.....                                                                       | 85          |
| §1. Asemănări și deosebiri între procedura contravențională și cea a<br>contenciosului administrativ .....                                                                        | 85          |

|                                                                                                                                                                                                         |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| §2. Unitatea de abordare juridică .....                                                                                                                                                                 | 91         |
| Secțiunea a 3-a. Conexiunea răspunderii contravenționale cu cea<br>de drept civil .....                                                                                                                 | 93         |
| §1. Raportarea normelor contravenționale la principiile de drept civil .....                                                                                                                            | 93         |
| Secțiunea a 4-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                                               | 97         |
| <b>Capitolul IV. Interdependența normelor procedurale și izvoarele<br/>procedurii contravenționale extinse.....</b>                                                                                     | <b>98</b>  |
| Secțiunea 1. Raportul dintre dispozițiile procedurii contravenționale și<br>prevederile de drept procesual civil .....                                                                                  | 98         |
| §1. Natura juridică a normelor contravenționale .....                                                                                                                                                   | 98         |
| §2. Complementaritatea normelor procesual civile față de prevederile<br>procedurii contravenționale .....                                                                                               | 99         |
| §3. Elemente de diferențiere între cele două categorii de dispoziții.....                                                                                                                               | 103        |
| §4. Controverse doctrinare și jurisprudențiale privind aplicabilitatea<br>procedurii civile în plângerile contravenționale.....                                                                         | 107        |
| Secțiunea a 2-a. Interdependența dintre normele procedurii contraven-<br>ționale și regulile de drept procesual penal .....                                                                             | 119        |
| §1. Controverse cu privire la subsidiaritatea dispozițiilor dreptului<br>procesual penal față de normele răspunderii contravenționale .....                                                             | 119        |
| Secțiunea a 3-a. Conflictul de norme juridice. Reguli de corelare a<br>statuărilor procedurii contravenționale cu cele de drept administrativ,<br>penal, civil, procesual penal și procesual civil..... | 122        |
| Secțiunea a 4-a. Izvoarele extinse ale procedurii contravenționale .....                                                                                                                                | 126        |
| Secțiunea a 5-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                                               | 131        |
| <b>Capitolul V. Temeiul de drept al procedurii contravenționale .....</b>                                                                                                                               | <b>133</b> |
| Secțiunea 1. Calitățile dispoziției contravenționale.....                                                                                                                                               | 133        |
| §1. Accesibilitatea .....                                                                                                                                                                               | 133        |
| §2. Previzibilitatea.....                                                                                                                                                                               | 135        |
| §3. Predeterminarea.....                                                                                                                                                                                | 140        |
| §4. Interpretarea .....                                                                                                                                                                                 | 141        |
| Secțiunea a 2-a. Repere europene în analiza legii contravenționale.....                                                                                                                                 | 143        |
| §1. Limitele de reglementare a procedurii contravenționale reflectate<br>în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.....                                                                     | 143        |
| §2. Corelarea dispozițiilor interne de drept contravențional cu normele<br>dreptului Uniunii Europene .....                                                                                             | 150        |
| §3. Raportul dintre dreptul național, dreptul internațional și dreptul<br>Uniunii Europene în materia angajării răspunderii contravenționale.....                                                       | 156        |
| Secțiunea a 3-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                                               | 161        |
| <b>Capitolul VI. Principiile procedurii contravenționale .....</b>                                                                                                                                      | <b>162</b> |
| Secțiunea 1. Corelarea procedurii contravenționale cu prevederile<br>dreptului penal și ale dreptului procesual penal – criterii CEDO.....                                                              | 162        |
| §1. Noțiune și conținut .....                                                                                                                                                                           | 162        |
| Secțiunea a 2-a. Principiile de aplicare a sancțiunilor contravenționale<br>extrapolate din dreptul penal.....                                                                                          | 163        |

|                                                                                                                   |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| §1. Concept .....                                                                                                 | 163        |
| §2. Interconectabilitate .....                                                                                    | 163        |
| §3. Enumerarea principiilor.....                                                                                  | 164        |
| 3.1. Principiul legalității.....                                                                                  | 165        |
| 3.2. Principiul proporționalității (individualizării sau personalizării)<br>sancțiunilor contravenționale.....    | 173        |
| 3.3. Principiul <i>non bis in idem</i> (al singularității procesului<br>de sancționare contravențională) .....    | 175        |
| 3.4. Principiul personalității (răspunderii individuale).....                                                     | 181        |
| 3.5. Principiul culpabilității (sau imputabilității) .....                                                        | 185        |
| 3.6. Principiul neretroactivității legii contravenționale .....                                                   | 189        |
| 3.7. Principiul egalității sancțiunilor .....                                                                     | 190        |
| 3.8. Sancțiunea afflictivă și moralizatoare.....                                                                  | 191        |
| 3.9. Sancțiunea trebuie să corespundă exigenței juridico-morale<br>a societății.....                              | 191        |
| 3.10. Sancțiunea trebuie să fie remisibilă și reparabilă .....                                                    | 192        |
| 3.11. Sancțiunea trebuie să fie publică .....                                                                     | 193        |
| §4. Limite ale principiilor.....                                                                                  | 193        |
| 4.1. Principiul legalității.....                                                                                  | 194        |
| 4.2. Principiul proporționalității .....                                                                          | 196        |
| 4.3. Principiul <i>non bis in idem</i> .....                                                                      | 202        |
| 4.4. Principiul personalității .....                                                                              | 204        |
| 4.5. Principiul culpabilității (sau imputabilității) .....                                                        | 210        |
| 4.6. Principiul neretroactivității legii contravenționale .....                                                   | 212        |
| 4.7. Sancțiunea trebuie să fie publică.....                                                                       | 217        |
| Secțiunea a 3-a. Aplicabilitatea în procedura contravențională<br>a principiilor specifice procesului penal ..... | 217        |
| Secțiunea a 4-a. Concluzii parțiale .....                                                                         | 222        |
| <b>Titlul II. Procedura contravențională extrajudiciară (necontencioasă) .....</b>                                | <b>223</b> |
| <b>Capitolul I. Procedura sesizării și constatării contravenției .....</b>                                        | <b>223</b> |
| Secțiunea 1. Procedura sesizării contravenției. Sesizarea realizată<br>de către persoana vătămată .....           | 223        |
| §1. Actele cu valoare de sesizare.....                                                                            | 225        |
| Secțiunea a 2-a. Sesizarea efectuată de către terți .....                                                         | 227        |
| Secțiunea a 3-a. Autosesizarea .....                                                                              | 229        |
| Secțiunea a 4-a. Procedura constatării contravenției. Competența<br>agenților constatatatori.....                 | 231        |
| §1. Specializarea agenților constatatatori.....                                                                   | 231        |
| §2. Limitele specializării .....                                                                                  | 235        |
| Secțiunea a 5-a. Locul central al procesului-verbal de contravenție .....                                         | 236        |
| §1. Noțiunea de proces-verbal de constatare și sancționare<br>a contravenției.....                                | 236        |
| §2. Trăsăturile esențiale ale procesului-verbal de contravenție.....                                              | 242        |

|                                                                                                                                   |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Secțiunea a 6-a. Obiectul actului constatator – contravenția .....                                                                | 246        |
| §1. Noțiuni generale .....                                                                                                        | 246        |
| §2. Definiția contravenției .....                                                                                                 | 246        |
| Secțiunea a 7-a. Concluzii parțiale .....                                                                                         | 250        |
| <b>Capitolul II. Procedura aplicării sancțiunilor contravenționale.....</b>                                                       | <b>252</b> |
| Secțiunea 1. Regimul sancțiunilor contravenționale .....                                                                          | 252        |
| §1. Noțiuni generale .....                                                                                                        | 252        |
| 1.1. Natura juridică și rolul sancțiunilor contravenționale .....                                                                 | 252        |
| 1.2. Dreptul la nesancționare.....                                                                                                | 254        |
| Secțiunea a 2-a. Competența de aplicare a sancțiunilor contravenționale .....                                                     | 255        |
| Secțiunea a 3-a. Sancțiunile contravenționale, reguli specifice.....                                                              | 268        |
| §1. Sancțiunile contravenționale, între flexibilitate și gravitate .....                                                          | 268        |
| §2. Individualizarea crescută a regimului sancționator prin<br>efectivizarea sancțiunilor complementare.....                      | 278        |
| §3. Reguli specifice pentru cumularea amenzilor contravenționale.....                                                             | 280        |
| Secțiunea a 4-a. Regulile de sancționare în procedura<br>precontravenționalizării .....                                           | 285        |
| Secțiunea a 5-a. Antecedentul în materie contravențională.....                                                                    | 300        |
| §1. O evidență distinctă – cazierul contravențional.....                                                                          | 301        |
| §2. Utilizarea datelor .....                                                                                                      | 303        |
| §3. Reabilitare juridică în materie contravențională.....                                                                         | 305        |
| Secțiunea a 6-a. Întocmirea procesului-verbal de contravenție .....                                                               | 306        |
| Secțiunea a 7-a. Înmânarea și comunicarea procesului-verbal<br>de contravenție .....                                              | 307        |
| Secțiunea a 8-a. Concluzii parțiale .....                                                                                         | 308        |
| <b>Titlul III. Procedura contravențională judiciară (contencioasă).....</b>                                                       | <b>311</b> |
| <b>Capitolul I. Căile de atac în materie contravențională .....</b>                                                               | <b>311</b> |
| Secțiunea 1. Elemente de drept comparat privind optimizarea<br>procedurii contravenționale.....                                   | 311        |
| §1. Proceduri simplificate de control desfășurate în fața unei<br>autorități administrative .....                                 | 311        |
| §2. Proceduri simplificate de verificare înfăptuite de către<br>Ministerul Public .....                                           | 314        |
| §3. Proceduri simplificate de control realizate de către instanță .....                                                           | 317        |
| Secțiunea a 2-a. Propuneri <i>de lege ferenda</i> privind simplificarea<br>procedurii contravenționale judiciare în România ..... | 319        |
| Secțiunea a 3-a. Concluzii parțiale .....                                                                                         | 321        |
| <b>Capitolul II. Plângerea contravențională.....</b>                                                                              | <b>322</b> |
| Secțiunea 1. Cerințele și motivarea plângerii contravenționale.....                                                               | 322        |
| Secțiunea a 2-a. Calitatea procesuală activă și pasivă în procesul<br>contravențional.....                                        | 331        |
| Secțiunea a 3-a. Concluzii parțiale .....                                                                                         | 339        |

|                                                                                                                                                                               |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Capitolul III. Obiectul plângerii contravenționale.....</b>                                                                                                                | <b>340</b> |
| Secțiunea 1. Pretențiile ce formează obiectul plângerii.....                                                                                                                  | 340        |
| §1. Motivele de excludere a naturii contravenționale a faptei,<br>de nerăspundere și de neexecutare a sancțiunilor contravenționale –<br>generalități .....                   | 342        |
| §2. Apărări vizând neefectivitatea actului sancționator.....                                                                                                                  | 343        |
| 2.1. Motivele de excludere a naturii contravenționale a faptei.....                                                                                                           | 343        |
| 2.2. Temeiurile de eliminare a responsabilității contravenționale .....                                                                                                       | 351        |
| 2.3. Cauzele care înlătură executarea sancțiunii contravenționale .....                                                                                                       | 367        |
| §3. Decontravenționalizarea.....                                                                                                                                              | 374        |
| §4. Legea contravențională mai favorabilă .....                                                                                                                               | 377        |
| §5. Netemeinicia actului sancționator .....                                                                                                                                   | 382        |
| Secțiunea a 2-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                     | 383        |
| <b>Capitolul IV. Condiții de redactare și efectele plângerii .....</b>                                                                                                        | <b>384</b> |
| Secțiunea 1. Termenul de formulare a plângerii.....                                                                                                                           | 384        |
| Secțiunea a 2-a. Instanța de judecată română, singura competentă<br>să cenzureze procesul-verbal de contravenție .....                                                        | 387        |
| Secțiunea a 3-a. Efectele depunerii plângerii contravenționale.....                                                                                                           | 394        |
| Secțiunea a 4-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                     | 397        |
| <b>Capitolul V. Procesul contravențional, o garanție limitată a drepturilor<br/>fundamentale ale omului.....</b>                                                              | <b>398</b> |
| Secțiunea 1. Introducere .....                                                                                                                                                | 398        |
| §1. Drepturile contravenientului.....                                                                                                                                         | 398        |
| §2. Drepturile persoanei vătămate.....                                                                                                                                        | 401        |
| §3. Interesele statului.....                                                                                                                                                  | 404        |
| Secțiunea a 2-a. Instrumentele apărării, un echilibru precar .....                                                                                                            | 405        |
| §1. Insuficiența modurilor clasice de reprezentare.....                                                                                                                       | 405        |
| §2. Dovezile în litigiul contravențional.....                                                                                                                                 | 410        |
| Secțiunea a 3-a. Concluzii parțiale .....                                                                                                                                     | 413        |
| <b>Capitolul VI. Procedura de judecată a plângerii contravenționale.....</b>                                                                                                  | <b>415</b> |
| Secțiunea 1. Elemente de drept comparat.....                                                                                                                                  | 415        |
| Secțiunea a 2-a. Limitele competențelor judecătorului român investit<br>cu plângerea contravențională.....                                                                    | 424        |
| Secțiunea a 3-a. Excepția de nelegalitate; judecătorul contravențional –<br>judecătorul fondului litigiului, precum și judecătorul legalității textului<br>sancționator ..... | 429        |
| Secțiunea a 4-a. Excepția neconvenționalității, un loc special în cadrul<br>procedurii contravenționale.....                                                                  | 434        |
| Secțiunea a 5-a. Soluționarea plângerii contravenționale.....                                                                                                                 | 436        |
| Secțiunea a 6-a. Nulitatea procesului-verbal de constatare și sancționare<br>a contravenției.....                                                                             | 441        |
| §1. Definiția nulității .....                                                                                                                                                 | 441        |
| §2. Funcțiile nulității .....                                                                                                                                                 | 442        |
| §3. Concepția despre nulitate în procedura contravențională.....                                                                                                              | 444        |

|                                                                               |            |
|-------------------------------------------------------------------------------|------------|
| §4. Clasificarea nulităților în procedura contravențională – implicații ..... | 446        |
| §5. Regimul juridic al nulității .....                                        | 452        |
| §6. Efectele nulității .....                                                  | 453        |
| Secțiunea a 7-a. Căile de atac îndreptate împotriva hotărârii de fond .....   | 455        |
| §1. Apelul .....                                                              | 455        |
| §2. Căile extraordinare de atac .....                                         | 457        |
| Secțiunea a 8-a. Concluzii parțiale .....                                     | 457        |
| <b>Capitolul VII. Executarea sancțiunilor contravenționale.....</b>           | <b>459</b> |
| Secțiunea 1. Elemente structurale.....                                        | 459        |
| Secțiunea a 2-a. Concluzii parțiale .....                                     | 470        |
| <b>Concluzii și propuneri de lege ferenda .....</b>                           | <b>471</b> |
| <b>Bibliografie .....</b>                                                     | <b>477</b> |
| <b>Index .....</b>                                                            | <b>491</b> |